

ת"פ (אשקלון) 1556-01-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד אלקריני

ת"פ (אשקלון) 1556-01-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד אלקרינישולם אשקלון

ת"פ (אשקלון) 1556-01-23

מדינת ישראל

נגד

מוחמד אלקריני

ע"י ב"כ עו"ד אלכס שקלובסקי

בית משפט השלום באשקלון

[08.07.2024]

כבוד השופטת זהר דולב להמן

גזר דין

כתב האישום, הסדר הטיעון, הכרעת הדין והשתלשלות ההליך

1. ביום 2.5.23 הוצג בפני כב' הש' משעלי-ביטון הסדר טיעון, במסגרתו הודה הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: כתב האישום) והורשע ב-גניבת רכב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) וב-זיוף סימני זיהוי של רכב, לפי סעיף 413ט לחוק העונשין.

בהתאם לעובדות כתב האישום, במועד האירוע מר תמיר בן עמי (להלן: המתלונן), הבעלים והמחזיק של רכב מסוג טויוטה ל"ז 78-666-86 (להלן: הרכב), החנה את הרכב ברחוב אלי כהן 20 באשקלון (להלן: המקום). ב-24.12.22, בשעות הלילה, הנאשם נכנס לרכב, הניעו ונסע מהמקום. הנאשם, יחד עם אחר, חיבר לוחית רישוי חלקית בעזרת בורג עם ספרות שונות בלוחית הרישוי הקדמית, כך שהמספר 78-666-86 הוחלף ל-78-986-86, ובחלק האחורי החליף ללוחית רישוי מספר 444-49-701, זאת על מנת להקשות על זיהוי הרכב. בהמשך, בשעה 08:38 או בסמוך לכך, נעצר הנאשם נוהג ברכב סמוך למחסום "בית"ר" בכביש 375. במעשיו גנב את הרכב וזייף או טשטש את סימני הזיהוי של הרכב.

2. במסגרת הסדר הטיעון לא הייתה הסכמה עונשית, הנאשם הופנה לשירות המבחן לעריכת תסקיר בעניינו ונקבע דיון לטיעונים לעונש בפני כב' הש' בונדה ב-26.11.23. בהחלטת סגנית הנשיא, כב' הש' חלפון-נזריאן הועבר התיק לשמיעה בפניו. הדיון נדחה, בין היתר בשל מצב החירום. ביום 14.2.24 נעתרתי לבקשת ההגנה ודיון הטיעונים לעונש נדחה לקבלת תסקיר משלים ב-12.5.24. בתום טיעוני הצדדים לעונש, מבלי להביע עמדה באשר לתוצאות ההליך, הופנה הנאשם לממונה על עבודות השירות לעריכת חוות דעת ולעריכת תסקיר משלים והדיון נדחה ל-8.7.24. קביעת מתחם העונש ההולם

3. הנאשם הורשע בכמה עבירות. בהתאם להוראת תיקון 113 לחוק העונשין ול"מבחן הקשר ההדוק" שנקבע ב-ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14) אני קובעת כי מדובר ב"תכנית עבריינית אחת" וכך עלה גם מטיעוני באי כוח הצדדים לעונש. אמות המידה ואבני הבוחן בהן התחשבתי בקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, הן כמפורט להלן:

א. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות - מעבר לפגיעה בקניין, מדובר בפגיעה בפרטיות, בתחושת הביטחון האישי כנטען על ידי ב"כ המאשימה וכן פגיעה כלכלית עקיפה בחברה כולה, בשל העלאת פרמיות הביטוח וחייב האזרחים במיגון רכבים, כתוצאה מריבוי עבירות אלו. כך נקבע ב-רע"פ 7890/10 מליטאת נ' מדינת ישראל (01.11.20), אליו הפנה ב"כ המאשימה -

"אין צורך להכביר מילים על מפח הנפש של האדם היוצא מביתו ומגלה כי רכב, רכוש יקר ובעל חשיבות רבה מכל בחינה, אינו עוד. לכך מצטרף הנזק הכלכלי במעגל רחב יותר, במונחי משק. הרוצה ליהנות בזדון מעמל הזולת ולשלוח יד ברכוש שלא הוא צבר, ראוי לענישה מחמירה..."

ב. מידת הפגיעה בערכים החברתיים לא מבוטלת - רכישת רכב היא אחת הרכישות המשמעותיות ביותר מבחינה כלכלית עבור האזרח הממוצע. חברה מתוקנת לא יכולה להשלים עם מצב בו רכוש אזרחיה יהפוך להפקר. מעבר לנזק הכלכלי הנגרם לבעלי כלי הרכב, ביצוע עבירות דוגמת אלו שביצע הנאשם, פוגע קשות בתחושת הביטחון האישי של הציבור ולא כל הנזקים הכלכליים, כמו גם עלות הזמן והמשאבים, מכוסה על ידי הביטוח. באשר לעוצמת הפגיעה, יפה קביעת כב' הש' עמית בסעיף 6 להחלטתו ב-בש"פ 45/10 מסראוה נ' מדינת ישראל (8.1.10), אשר נקבעה אמנם לעניין המסוכנות, אולם כוחה יפה גם באשר למידת הפגיעה בערכים המוגנים:

"פתאום קם אדם בבוקר ומוצא... שמכוניתו חלפה עם הרוח, או במקרה הטוב, נפרצה ותכולתה נשדדה... מי ימוד את עוגמת הנפש, הרוגז וחסרון הכיס שנגרמו למי שנפגע מאותן עבירות רכוש, שדומה כי ליבנו גס בהן, והסטטיסטיקה של העבירות הלא מפוענחות בתחום זה מדברת בעד עצמה. אין לראות בעבירות רכוש, כמו התפרצות לדירה או גניבת רכב, גזירת גורל שאין לה מענה בחוק ובפסיקה".

בית המשפט העליון עמד על כך שגניבת רכב היא מכת מדינה. כך לדוגמא נקבע בפסקה ג.1 לפסק דינו של כב' הש' רובינשטיין (כתוארו אז) ב-ע"פ 11194/05 אבו סבית ואח' נ' מדינת ישראל (15.5.06), אליו הפנה ב"כ המאשימה -

"... למרבה הצער, תופעת גניבות הרכב טרם נעקרה משורש, ומכת המדינה שאליה נדרש בית משפט זה לפני בדיוק עשור... כמעט שהפכה לעשר מכות; היא ממשיכה לנגוס ברכושם של רבים, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית. המעט שבידי בית משפט זה לעשות הוא לחזק את ידיהם של בתי המשפט הדיוניים בראייה מחמירה של העבירות הכרוכות בכך".

לכך יש להוסיף, כי כוונת הנאשם הייתה להעביר הרכב לשטחי הרשות, מה שמעלה את עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים, הגבוהה ממילא.

ג. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה מלמדת על קשת רחבה של ענישה, כאשר אורך תקופת המאסר תלוי בנסיבות ביצוע העבירות, ובכלל זה חלקו של הנאשם, כמות הרכבים, הנזקים שנגרמו, קיום תכנון מוקדם ונסיבות נוספות, שיפורטו להלן. במהלך הטיועונים לעונש הופנית אל מספר פסקי דין של בתי המשפט השונים, כאשר כל צד הציג פסיקה התומכת בעמדתו ועליה הוספת. כל מקרה לנסיבותיו ויש לאבחן המקרים השונים למקרה שלפניי, אם כי יש פסקי-דין מהם ניתן לגזור אמת-מידה עונשית הולמת למקרה שלפניי -

1) רע"פ 5749/22 מזרחי נ' מדינת ישראל (1.9.22) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו התקבל בחלקו ערעור המדינה ונדחה ערעור הנאשם, שהורשע לפי הודאתו בשתי עבירות גניבת רכב. נקבע מתחם 8-18 חודשי מאסר בפועל לכל אירוע. בית משפט השלום קבע כי קיימים טעמים המצדיקים סטייה מהמתחם והשית 300 שעות של"ץ, מבחן, מאסר מותנה, 3,000 ₪ קנס ו-2,000 ₪ פיצוי. בית המשפט המחוזי דחה את ערעור הנאשם וקיבל בחלקו את ערעור המדינה, כך שחלף השל"ץ הושתו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. יתר הרכיבים הותרו על כנם. בית המשפט העליון הבהיר כי העונש מתחשב כראוי במכלול הנסיבות, הולם את חומרת המעשים ואף מקל עם המבקש.

2) רע"פ 1123/18 דבארי נ' מדינת ישראל (14.3.18), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחו ערעור ובקשת רשות ערעור של מי שהורשע בגניבה, ניסיון גניבת רכב, איומים ונהיגה ללא רישיון. המבקש נטל מפתחות רכב המתלונן וניסה לגנוב אותו, אך המתלונן דלק אחריו, השיגו ומנע את הגניבה. המבקש ברח מהמקום ולאחר שהמתלונן השיגו - איים עליו. המבקש נמלט ברכב אחר שהגיע לאספו. נקבע מתחם 12-24 חודשי מאסר בפועל. חרף הליך שיקומי שעבר והמלצת שירות המבחן להימנע מהשתתף מאסר בפועל - נגזרו 14 חודשי מאסר בפועל, 13 מהם בגין העבירות בהן הורשע, 1 חודש הצטבר מתוך 3 חודשי מאסר מותנה שהופעל והושתה ענישה נלווית. בדחותו הבקשה, קבע כב' הש' שהם דברים הרלוונטיים לענייננו: "צדקו הערכאות הקודמות כאשר סיווגו את העבירות שביצע המבקש כעבירות בעלות חומרה יתרה, הן בשל הסכנה הגלומה בהם לשלום הציבור והן בשל העובדה כי גניבת כלי רכב הפכה להיות 'מכת מדינה'."

3) רע"פ 9269/17 אבו עישה נ' מדינת ישראל (15.1.18) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק הדין ב-עפ"ג (מחוזי-ים) 7048-05-17 מדינת ישראל נ' אבו עישה (8.11.17), בגדרו נתקבל ערעור המדינה על גזר הדין ב-ת"פ (שלום-ים) 11097-04-15 מדינת ישראל נ' אבו עישה (22.3.17), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בעבירות גניבת רכב, נהיגה בפזיזות, הכשלת שוטר במילוי תפקידו, נהיגה ללא ביטוח ונהיגה בפסילה נקבע מתחם 15-30 חודשי מאסר. מטעמי שיקום חרג בית משפט השלום מהמתחם וגזר על הנאשם הארכת עונשי המאסר המותנים התלויים ועומדים לחובתו לתקופה כוללת של 15 חודשים, 350 שעות של"צ ו-5,000 ₪ פיצוי. בית המשפט המחוזי קבע כי יש מקום להתערבות בעונש נוכח הקשיים והתפניות בהליך השיקום ובשל חומרת המעשים והשית 15 חודשי מאסר בפועל, תוך הפעלת שני המאסרים המותנים בחופף. בדחותו הבקשה קבע בית המשפט העליון כי העונש לא סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה והוסיף "פעמים רבות עמד בית משפט זה על חומרתה של עבירת גניבת הרכב, בה הורשע המבקש, הגורמת נזק מידי לבעל הרכב וכן נזק כלכלי רחב לציבור, ובהתאם על הצורך לנקוט בענישה מחמירה במקרים אלו."

- 4) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 66955-03-23 אבוכף נ' מדינת ישראל (24.5.23) - לאחר ששמע הערות בית המשפט, חזר בו מהערעור שנמחק על גזר הדין ב-ת"פ (שלום-ב"ש) 46790-06-21 מדינת ישראל נ' אבוכף (19.2.23), אליו הפנה ב"כ המאשימה - בגין הרשעתו בקשירת קשר לפשע, סיוע לזיוף סימני זיהוי של רכב וגניבת רכב, נוכח התעוזה, התכנון, הנזק שנגרם למתלונן, פוטנציאל הנזק והפגיעה המשמעותית בערכים המוגנים - נקבע מתחם 14-28 חודשי מאסר בפועל. על מי שלחובתו עבר פלילי, שהודה, נטל אחריות חלקית, לא השתלב בהליך טיפולי - הושתו 15 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 5,000 ₪ קנס, 7,500 ₪ פיצוי, שנת פסילה בפועל ופסילה על תנאי.
- 5) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 23731-04-21 אבו עאבד נ' מדינת ישראל (9.6.21) - נדחה ערעור. בגין קבלת רכב גנוב והסעתו למחסום בכוונה להעבירו לשטחי הרשות, כשאחר מסייע כרכב מוביל - נקבע מתחם 10-22 חודשי מאסר. הושתו 12 חודשים לצד ענישה נלווית, תוך התחשבות בגילו, הודאתו, עברו הפלילי ומאפייניו האישיים, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקירים השונים. לפני משורת הדין הפסילה בפועל הועמדה על 6 חודשים. במובחן מעניינו שם דובר במי שלא גנב בפועל את הרכב ואף לא זייף חלקיו, וחרף זאת, בדחיית הערעור, נקבעו הדברים הבאים, הרלוונטיים אף לעניינו -
- "אכן המערער לא היה זה שבפועל גנב את הרכב. יחד עם זאת, נטל חלק בעשייה עבריינית בה נטלו חלק לפחות עוד שלושה אנשים, שחלקו בגניבת הרכב הוא משמעותי. המערער היה זה שבסמוך לאחר גניבת הרכב קיבל אותו מהאחרים וביחד עם רכב 'מוביל' נסע לכיוון שטחי הרש"פ וזאת בידיעה שהרכב גנוב ועל מנת לעבור במחסום תחת עינם הפקוחה של גורמי אכיפת החוק. לא בכדי בית משפט קמא עמד על התעוזה הגלומה בעבירות מעין אלה. מקרה זה הינו חלק מתופעה קשה בה רכבים נגנבים, מועברים בדרכים כאלו ואחרות לשטחי הרשות ו'לא נודע כי בא לקרבם'..."
- 6) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 51984-08-17 אל אעסם נ' מדינת ישראל (8.11.17), אליו הפנה ב"כ המאשימה - בגין קבלת רכב שהושג בפשע נקבע מתחם 7-15 חודשי מאסר וכי נוכח טיב העבירה, כמו גם נסיבות ביצועה, מטבע הדברים יש מקום לרכיב פסילה בפועל. בגין קבלת רכב גנוב, עמו נסע לעבר שטחי הרש"פ ונתפס במחסום כשהוא נוהג ברכב - הושתו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 2,500 ₪ קנס, 4,500 ₪ פיצוי ו-12 חודשי פסילה בפועל. הערעור נדחה חרף "ניצני שיתוף פעולה עם שירות המבחן".
- 7) עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 1182-03-17 אבו רקייק נ' מדינת ישראל (3.5.17) - בגדרו נדחה ערעור שהגיש על גזר הדין ב-ת"פ (שלום-ב"ש) 24882-06-15 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (30.1.17), אליהם הפנה ב"כ המאשימה - בגין ניסיון גניבת רכב נקבע מתחם 6-18 חודשי מאסר. נקבע כי נוכח טיב העבירה יש להשית פסילה בפועל. נגזרו 8 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים ו-12 חודשי פסילה. בדחות הערעור קבע בית המשפט המחוזי כי נלקחו בחשבון כל הנסיבות הרלוונטיות וניתן לכולן המשקל הראוי.

- 8) עפ"ג (מחוזי-חי') 21808-07-15 אברהם נ' מדינת ישראל (5.11.15) אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעה בגניבת נגרר ועליו שני קונטיינרים, באופן שגרר אותם באמצעות משאית בה נהג ונתפס על ידי שוטרים בסמיכות זמנים נקבע מתחם 4-18. בחריגה מהמתחם משיקולי שיקום, בהתחשב בגילו (כבן 50), העדר עבר ודפוסים עברייניים, תיפקוד תקין, הסיכויים הנמוכים להישנות עבירה, מעידה חד פעמית על רקע מצב נפשי וכלכלי קשה, הבעת חרטה כנה, הפקת לקחים וההמלצה החיובית של שירות המבחן - הושתו 120 שעות של"צ, תוך שנקבע בדחיית הערעור כי דווקא אופי עבודתו מחייב הותרת ההרשעה.
- 9) עפ"ג (מחוזי-י-ם) 57089-03-14 מחפוז נ' מדינת ישראל (2.7.14) - נדחה ערעור שהגיש מי שהורשע, על פי הודאתו, בגניבת רכב. נקבע מתחם 24-9 חודשי מאסר והושתו 9 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה. בית המשפט המחוזי קבע כי אין עילה להתערב בעונש שהושת, שנמצא ברף התחתון של המתחם, ואשר הביא בחשבון את מכלול שיקולי הענישה הרלוונטיים לקולה ולחומרה.
- 10) עפ"ג (מחוזי-י-ם) 3614-01-13 אבו אלואליה ואח' נ' מדינת ישראל (29.5.13), אליו הפנה ב"כ המאשימה - נדחה ערעור שהוגש על ידי מי שהורשעו על פי הודאתם, בגניבת רכב. נקבע כי מדובר בעבירה חמורה שהיא מכת מדינה וכי המערערים חברו לבצע גניבה המאופיינת בתחכום ותעוזה, וכי המתחם ההולם לעבירה בודדת של גניבת רכב הוא 24-6 חודשי מאסר. על מערער 2, שהיה היוזם, גנב את המפתח ובעל עבר הפלילי - הושתו 24 חודשי מאסר ומאסר מותנה, ואילו על מערער 1 הושתו 12 חודשים ומאסר מותנה. בדחותו הערעור קבע בית המשפט המחוזי כי גניבות רכב הן מכת מדינה וענישה הולמת היא חלק מהתמודדות הציבור עם תופעה זו, וכי המתחם שנקבע צר ולכן הועמד על 30-10 חודשי מאסר בגין גניבת רכב בודדת. נוכח התחכום, הנועזות וחומרת המעשה, קבע בית המשפט המחוזי כי העונשים שנגזרו על המערערים הולמים.
- 11) ת"פ (שלום-ב"ש) 17994-04-21 מדינת ישראל נ' אבו עאדרה (27.11.22), אליו הפנה ב"כ המאשימה - בגין הרשעתו ב-2 עבירות קשירת קשר לפשע, גניבת רכב, ניסיון גניבת רכב ופריצה לרכב בכוונה לגנוב, נוכח התעוזה, התכנון, הנזק שנגרם, פוטנציאל הנזק והפגיעה המשמעותית בערכים המוגנים - נקבע מתחם 32-16 חודשי מאסר בפועל. על מי שלחובתו עבר פלילי, ששירות המבחן מצא כי אינו מתאים להליך טיפולי, אשר הודה ונטל אחריות - הושתו 16 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 15,000 ₪ קנס, 7,500 ₪ פיצוי למתלונן 1, 6,500 ₪ פיצוי למתלונן 2, שנת פסילה בפועל ופסילה מותנית.
- 12) ת"פ (שלום-ק"ג) 33680-12-15 מדינת ישראל נ' דענא (25.6.18), אליו הפנה ב"כ הנאשם - בגין הרשעתו, על פי הודאתו, בגניבת רכב נקבע מתחם ממאסר קצר עד 8 חודשי מאסר וענישה נלווית. הושתו 250 שעות של"צ, מאסרים מותנים, 3,000 ₪ התחייבות, 1,000 ₪ פיצוי, 500 ₪ קנס ופסילה מותנית, תוך התחשבות, בין היתר, בכך שהודה בהזדמנות הראשונה ולקח אחריות, חלוף כ-3 שנים מביצוע העבירה, נסיבותיו אישיות, לרבות מצב משפחתי ומצב כלכלי קשה, התרשמות שירות המבחן ועברו הנקי.
- 13) ת"פ (שלום-ב"ש) 13174-10-16 מדינת ישראל נ' אבו לטייף (23.3.17), אליו הפנה ב"כ המאשימה - בגין הרשעתו על פי הודאתו בגניבת רכב, 2 עבירות נהיגה ללא רישיון נהיגה וקבלת רכב גנוב נקבע מתחם כולל 30-14 חודשי מאסר בפועל. על בגיר-צעיר, שהודה, הביע חרטה, נטל אחריות, נסיבות חיים לא פשוטות, בעל עבר פלילי, שלא הוגש בעניינו תסקיר - הושתו 16 חודשי מאסר בפועל, הופעל מאסר מותנה, כך ש-1 חודש מתוך 3 חודשים יהיה במצטבר והיתרה בחופף וסך הכול הושתו 17 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים, 3,000 ₪ קנס ו-12 חודשי פסילה בפועל.
- ד. בפסיקה עוברת כחוט השני חשיבות נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, בהתאם לסעיף 40יט ל-חוק העונשין, משכך התחשבתי בנסיבות הבאות:

- (1) כעולה מכתב האישום, הנאשם הוא המבצע היחיד של גניבת הרכב. בזיוף סימני הזיהוי של הרכב פעל הנאשם בצוותא עם אחר, כאשר כל אחד מהם נטל חלק משמעותי בביצוע.
- (2) בהינתן מהות העבירות, ברי כי קדם להן תכנון של ממש, הן בגניבת הרכב והן בזיוף סימני הזיהוי של הרכב, עבירה שבוצעה לאחר שהנאשם חבר לאחר, שעה שחוברו לרכב הגנוב לוחיות רישוי אחרות, שמטבע הדברים הוכנו מבעוד מועד.
- (3) הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות, כמו גם הנזק שנגרם בפועל - אינם מבוטלים. התכנית העבריינית יצאה לפועל, גניבת הרכב הושלמה. אמנם, הנאשם נעצר סמוך למחסום בית"ר כך שהתכנית להעברת הרכב לשטחי הרשות לא הושלמה, אולם גם בעצם הגניבה נזק לא מבוטל, כשברי כי הנזק שצפוי היה להיגרם גבוה משמעותית. מעבר לנזקים שנגרמו למתלונן מגניבת הרכב, אין להקל ראש בנזקים שנגרמו, לרבות הפגיעה בתחושת הביטחון האישי, עוגמת הנפש והמשאבים שהושקעו להחזרת המצב לקדמותו, כשחברות הביטוח לא מכסות את מלוא העלויות. בנוסף נגרם נזק כלכלי לציבור בשל העלאת פרמיות הביטוח ודרישות מיגון המגולגלות על בעלי הרכבים.
- (4) הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירות - כעולה מדברי הנאשם לשירות המבחן, באותה עת עבד בתחנת דלק ברהט, ניגש אליו אדם שהוא זיהה כלקוח קבוע ובמהלך שיחתם, שאל את הנאשם אם מעוניין להרוויח כסף והציע לו לגנוב רכב ולהעבירו לשטחים תמורת 700 ₪. לטענת הנאשם, לא חשב בכובד ראש, היה נתון תחת לחץ כלכלי וחש מתוסכל, ומשכך השיב בחיוב להצעה בה ראה כפתרון מיידי.
- מתחם העונש ההולם
4. נוכח כל המפורט לעיל, אופי העבירות בהן הורשע הנאשם, הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת ונסיבות ביצוע העבירות, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם הוא 9-24 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.
5. עבירות הרכוש הן עבירות כלכליות וככאלו מחייבות עיצומים כלכליים, שיהא בהם כדי ללמד על חוסר הכדאיות בצבירת הון על חשבון הציבור. כשמדובר בקנס - אין דין פלוני כאלמוני. אמנם לא הובאו ראיות מטעם ההגנה לגבי מצב כלכלי קשה, אך מצאתי לנכון לקבל בענין זה עמדת שירות המבחן ומשכך ובהתאם לסעיף 40 ח-ל-חוק העונשין, אני קובעת כי מתחם הקנס יהיה מתון בחלקו התחתון ויעמוד על 2,000 ₪-20,000 ₪.
6. מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה, כי גניבת הרכב, כאשר הנאשם עשה שימוש ברכב בביצוע העבירה -מקימה סמכות פסילה בהתאם לסעיף 35 ל-פקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה). בנסיבות ביצוע העבירה מתחם הפסילה הוא 12-3 חודשי פסילה בפועל לצד פסילה מותנית.

גזירת העונש המתאים לנאשם במסגרת המתחם

7. בגזירת העונש המתאים לנאשם התחשבתי, בהתאם לסעיף 40ג(ב) ל-חוק העונשין, בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40יא ל-חוק העונשין, כפי שעלה מ-3 התסקירים (הראשון נסרק לתיק ב-14.2.24 אולם ככל הנראה מתוארך ליום 4.2.24, השני מיום 5.5.24 והאחרון מיום 1.7.24), חוות דעת הממונה מיום 19.6.24, טענות ב"כ הצדדים ודברי הנאשם:

א. נסיבות חיים, מצב משפחתי וכללי - הנאשם כבן 24, רווק, יליד ישראל, מתגורר בבית הוריו ברהט. בן שני מתוך 7 ילדים להוריו. אביו, כבן 50, ואמו, כבת 40, עקרת בית. לדברי הנאשם, הקשר עם אחיו הוא טוב, בייחוד עם אחיו הגדול שקרוב אליו, נותן לו תמיכה רבה ומהווה דמות חיובית ומשמעותית עבורו. הקשר עם אמו טוב ודואג אך מתקשה לשתף אותה בקשייו; הקשר עם אביו טוב אך הוא עובד שעות רבות ולכן נמנע מלשתפו בקשייו הרגשיים. לצד זאת, אביו מהווה עבורו גורם תמיכה משמעותי בנוגע למצבו הכלכלי ומשלם עבור כל הוצאותיו וחובותיו. אחיו הצעיר מרצה מאסר ובשל כך הם לא בקשר קרוב. לא ידע להשיב על נסיבות מאסרו. לדבריו אחיו ואובחן עם הפרעת התנהגות.

הנאשם תיאר ילדות מורכבת על רקע מצב כלכלי קשה מאוד שבעקבותיו צרכיו לא נענו מבחינה רגשית וחומרית, לרבות מחסור במזון, בביגוד וציוד בית ספרי. אביו, המפרנס העיקרי, לקח הלוואות מרובות לפרנסת המשפחה. הנאשם שיתף שגדל בתחושה שהוא צריך לדאוג למשפחה ולמד לסמוך על עצמו מגיל צעיר. לדברי הנאשם, גם כיום לאביו חובות רבים והדוחק הכלכלי מורגש בבית, מה שמשפיע על מצבו ומקשה עליו לשתף בקשייו האישיים. ב. אירוע טראומתי בתקופת בית הספר - לדברי הנאשם, בתקופת התיכון חווה קושי נפשי לצד המצוקה הכלכלית, וזאת בשל אירוע טראומתי שעבר בגיל 12: בעת ששיחק, חטפו אותו רעולי פנים משכונת מגוריו למקום מבודד, באירוע זה ספג אלימות קשה מאוד, בסופו של דבר - שוחרר וחזר לביתו כשהוא תשוש וחבול. טען כי לא הכיר את רעולי הפנים וכי בשל החשש שיפגעו בו שוב הוא לא התלונן. שלל סכסוך משפחתי ומסר כי הסיבה לאירוע לא ידועה לו. מאז חל שינוי בהתנהגותו, היה מרוחק, לא היה פנוי ללימודים, הפסיק להשתתף בשיעורים וחלה ירידה משמעותית בהישגיו. בנוסף, לא הצליח ליצור קשרים חברתיים מיטיבים עם בני גילו ותיאר עצמו כמאופק, ביישן ומסוגר. לאורך התבגרותו פיתח כעס כלפי העולם, מה שהתבטא בהסתגרות, מחשבות שליליות כלפי עצמו ורגשות של חוסר אמון וחוסר שייכות.

בשיחה טלפונית עם אביו, מסר האב כי הנאשם היה ילד מופנם ולא הרבה לשתף, במהלך ילדותו והתבגרותו ניסו הוא והאם לגלות מעורבות בחייו, אך ללא הצלחה. לדבריו התרחש אירוע חריג בילדות, אך לא ידע לתאר פרטי האירוע והאופן בו קרה, פרט לכך שבאחד הימים הנאשם לא חזר מבית הספר, יצא לחפשו ומצא את תיקו מונח על הרצפה והחליט לפנות למשטרה. לאחר כמה שעות, חזר הנאשם לבית ולא שיתף מה קרה. לדברי האב, הנאשם היה נסער ולחוץ והוא ניסה לדובבו, אך הנאשם לא שיתף פעולה והאב החליט לא ללחוץ עליו.

ג. שירות צבאי ותעסוקה - סיים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות. התגייס לצבא וסיים מסלול טירונות במג"ב. לטענתו רצה לשרת בצה"ל כי ראה בכך הזדמנות לשפר חייו ולקבל מסגרת ותמיכה, אך חווה קושי בהשתלבות חברתית, בדידות, תסכול נוכח מצבו הכלכלי הקשה. לדבריו, בשירותו הסדיר החלו להיווצר בינו לבין מפקדו ויכוחים על רקע תחושות הנאשם, כי מפקדו מנסה להתנכל לו, לאחר ניסיון לדבר עם הדרגים הבכירים, החליט לסיים שירותו הצבאי 4 חודשים מתחילת השירות וקיבל פטור.

ד. רקע תעסוקתי - לדברי הנאשם, בגיל 15 החל לעבוד בעבודות מזדמנות, בעיקר שיפוצים וליקוט, במטרה לסייע בפרנסת המשפחה. מקום עבודתו האחרון, עובר לביצוע העבירה, היה בתחנת דלק ברהט, אותו עזב בשל שוד שהתרחש שם וחשש לחייו. מתאר יחסים טובים עם מעסיקיו, לאורך שנותיו כשכיר, המבוססים על כבוד ואמון. מאז ביצוע העבירה ומעצרו, לא עבד בשל התנאים המגבילים בהם מצוי. לדבריו, התקשה למצוא עבודה התואמת התנאים המגבילים וכששיתף מעסיקים שהוא במעצר, סירבו לקבלו. כעולה מהתסקיר המשלים מ-5.5.24, כיום עובד בעבודות מזדמנות, משקיע מירב מאמציו בפיתוח עיסוקו בתחום תיקון אופנועים. שואף ללמוד מכונאות בצורה מקצועית לאחר סיום ההליך.

ה. נטילת אחריות - הנאשם הודה בביצוע העבירות הן בפני בית המשפט והן בפני שירות המבחן, נטל אחריות מלאה על מעשיו, הביע חרטה ובושה. בדבריו לעונש מסר: "אני רוצה להגיד אני מביע חרטה עמוקה על המקרה, אני מתבייש בזה, אני עברתי תקופות קשות וממושכות בשנת 2019, אני מתחייב בכל דבר שאני לא אחזור על זה...".
ו. מאמצי הנאשם לחזור למוטב - כעולה מהתסקיר מיום 4.2.24 הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול על מנת להימנע מביצוע עבירות בעתיד וביום 30.1.24 החל השתתפותו בקבוצה ייעודית לצעירים. מסר שמעוניין בביצוע של"צ וכי במידה וזו תהא ההמלצה הוא יעמוד בביצוע הצו ומתחייב לבצעו בצורה המיטבית.

להתרשמות שירות המבחן, גורמי הסיכוי הם: לאורך התבגרותו הצליח לשמור על יציבות במסגרת החינוכית; בעל מוטיבציה גבוהה לשינוי אורח חייו כפי שניכר בהתגייסותו לצבא, לצד קשיים נלווים; מגיל צעיר השתלב בתעסוקה לצורך סיוע למשפחתו; המעצר וההליך המשפטי מהווים גורם מרתיע עבורו ואפשרו לו לבחון בצורה ביקורתית את התנהלותו ושיאפיותו לגבי עתידו; נעדר עבר פלילי ומביע רצון לשיתוף פעולה עם שירות המבחן.

גורמי הסיכון הם: משפחתו התקשתה להוות עבורו מערכת תמיכה מספקת בהיותו ילד; נחשף לאירוע אלימות קשה שהשפיע על גיבוש אישיותו, התפתחותו והתנהלותו; מגיל צעיר התקשה ליצור קשרים חברתיים ונוטה להפגין חוסר אמון בסביבתו; התקשה להשתלב במסגרת הצבאית, מה שהתבטא בקבלת פטור משירות צבאי לאחר 4 חודשי שירות; מתקשה לעמוד בהתחייבויות כספיות שנוטל על עצמו; מגיל צעיר נטל על עצמו תפקידים הוריים אליהם לא היה בשל, וביניהם, תעסוקה מגיל צעיר בשל מצוקת המשפחה.

שירות המבחן התחשב מחד גיסא, בחומרת העבירה וחוסר בשלות הנאשם, ומאידך גיסא, בגילו הצעיר, היותו נעדר עבר פלילי, לקיחת האחריות, נכונותו להשתקם והמוטיבציה הגבוהה להשתלב בטיפול, רצונו לחיות חיים נורמטיביים ומחויבותו לביצוע שעות של"צ. בשקלול כל האמור, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה חינוכית שיקומית שתכלול 200 שעות של"צ וצו מבחן לשנה, במסגרתו ימשיך שילובו בקבוצה ייעודית לצעירים.

מהתסקיר השני מ-5.5.24 עלה כי בתקופת הדחייה המשיך השתתפותו בקבוצה הטיפולית, הגעתו למפגשים הקבוצתיים רציפה, משתתף בשיח בצורה פעילה ואותנטית וניכר כי לוקח השתתפותו בכובד ראש. שיתף כי תחילה חשש מהשתלבותו בקבוצה משום שלאורך חייו התקשה לדבר על קשייו. כיום, לאחר השתתפותו בקבוצה, מעיד כי חווה שינוי במחשבתו והקבוצה תרמה לו לסגל לעצמו נקודת מבט אופטימית לגבי חייו. עוד הוסיף כי הקבוצה מהווה עבורו מסגרת מיטיבה שתרמה לו בעיבוד חוויותיו מחייו האישיים ומההליך הפלילי, סייעה לו בהפנמת חומרת מעשיו, הלמידה מחברי הקבוצה חידדה בקרבו את ההבנה כי אינו בעל קווים עבריינים והוא חש מוטיבציה רבה להשתלב בחברה בצורה מיטבית ונורמטיבית.

לאור האמור ונוכח התנהלותו ושיתוף הפעולה, התחזקה התרשמות שירות המבחן והוא חזר על המלצתו העונשית לענישה חינוכית שיקומית בדמות צו מבחן ו-220 שעות צו של"צ. מהתסקיר האחרון מ-1.7.24 עלה כי הנאשם המשיך השתתפותו בקבוצה, הגיע ל-15 מתוך 15 המפגשים שהתקיימו, הקפיד על כללי הקבוצה והשתתף באופן פעיל בשיח. מדובר בקבוצה לצעירים בטווח 19-27, שמטרתה הקניית דרכי חשיבה והתנהגות שקולות, הכרת הדפוסים המכשילים, רכישת מיומנויות תקשורת בינאישיות מטיבות ומקדמות, שכלול יכולת דחיית סיפוקים, הגברת מודעות, אימון למערכות יחסים, גיבוש זהות ופיתוח אמפתיה. שירות המבחן חזר על המלצתו לענישה שיקומית בדמות צו מבחן ו-220 שעות של"צ.

ז. מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה - כמובא לעיל, מהתסקיר המשלים עלה כי כיום הנאשם משקיע מירב מאמציו בפיתוח עיסוקו בתחום המכונאות ושואף ללמוד מכונאות בצורה מקצועית לאחר סיום ההליך אולם כטענת ב"כ המאשימה, הנאשם לא הביע נכונות כלשהי לפיצוי המתלונן.

ח. הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירות ומהרשעתו - כעולה מדברי ב"כ הנאשם, הנאשם היה עצור במשך 12 ימים (4.1.23-24.12.23). בנוסף, שהה תחת תנאים מגבילים במעצר בית.

בנוסף, כעולה מהתסקירים שהוגשו, במשך תקופה מאז ביצוע העבירה ומעצרו, לא עבד הנאשם בשל קשייו למצוא עבודה התואמת התנאים המגבילים ובשל סירוב מעסיקים לקבלו.

ט. השפעת העונש על הנאשם ועל משפחתו - מהתסקיר המשלים עלה, כי הורי הנאשם מספקים לו כיום תמיכה רחבה ומשמעותית, בעיקר כלכלית, על מנת להימנע מביצוע עבירות ומשכך מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה, כי מדובר בנאשם המפרנס את משפחתו ועל כן לא נראה כי עלולה להיות פגיעה במי שסמוך על שולחנו. הנאשם נעדר עבר פלילי.

יא. חלוף הזמן - חלפו כשנה וחצי מביצוע העבירות, במהלכן לא נפתחו תיקים נוספים.

שיקולי שיקום

8. בהתאם לסעיף 40ד ל-חוק העונשין, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם", ובהתאם לכך "לקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

9. בנסיבות שלפניי, לא מצאתי כי מתקיימים טעמי שיקום כפי שהתקיימו ב-ת"פ (שלום-אשק') 50702-07-22 מדינת ישראל נ' פדלון (3.4.24) (להלן: ענין פדלון), אליו הפנה ב"כ הנאשם [שם בגין הרשעתו בחבלה כשעבריו מזויין ותקיפת בת-זוג הגורמת חבלה של ממש נקבע מתחם 8-24 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. משיקולי שיקום הושתו 150 שעות של"צ, מאסרים מותנים, 5,000 ₪ התחייבות, 2,500 ₪ פיצוי וצו מבחן לשנה]. אכן הנאשם צעיר, כבן 24 וחצי, נעדר עבר פלילי, הודה בביצוע העבירות בשלב מוקדם של ההליך והביע חרטה. הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן וגורמי הטיפול. בדבריו לעונש, אף ציין כי "בהתחלה חשבתי שלהשתתף בקבוצה לא יעזור אבל אחרי שהייתי ראיתי שזה משחרר לחץ ונותן לחשוב על דברים בצורה אחרת, לא פספסתי שום מפגש, זה נותן לי להסתכל על הדברים הטובים שיש לי בחיים ועל הצדדים הטובים ואני רואה שזה יעזור לי הרבה". לצד זאת, חריגה משיקולי שיקום מותנית בקיום תנאי שיקום שהם מעבר לתנאים הכוללים הודאה, חרטה ושיתוף פעולה בהליך טיפולי הכולל השתתפות בקבוצה פעם בשבוע למשך שעה וחצי (כעולה מהתסקיר מ-1.7.24). כך לדוגמה ענין פדלון עסק במי שלאחר ששהה כמעט 9 חודשים במעצר, עבר הליך טיפול ארוך ואינטנסיבי במשך כשנתיים, מתוכן כ-10 חודשים במסגרת סגורה (בית נועם) ובהמשך טיפול בתנאי הוסטל [ראו והשוו עפ"ג 59808-06-13 מדינת ישראל נ' אלפאר (7.8.13)], אליו הפנה ב"כ המאשימה].

10. זאת ועוד, מקובלת עלי טענת ב"כ המאשימה, כי בהמלצתו שירות המבחן מתייחס לשיקול אחד מבין השיקולים שעל בית המשפט לשקול. כך נקבע ב-ע"פ 3058-07 פז נ' מדינת ישראל (3.5.07), אליו הפנה ב"כ המאשימה - "מתפקידו של בית המשפט להעריך ולשקול נסיבות רבות ומגוונות, כמו למשל, חומרת העבירה ונפיצותה בציבור, הגנה על שלום הציבור וביטחון, הרתעת העבריו ועבריינים בכוח, התגמול שבענישה וכיוצא באלה. שיקולים אלה אינם מתחום שיקוליו של קצין המבחן, ואין הוא אף מוסמך להמליץ לגביהם. השופט, הוא אשר ישים במאזני שיקוליו, כאחד השיקולים החשובים, גם את המלצתו של קצין המבחן".

11. נוכח אופי טיעוני ב"כ הנאשם מצאתי לנכון לציין כי יש לדחות טרונייתו כלפי ב"כ המאשימה. ב"כ המאשימה לא הבטיח דבר בדיון ביום 14.2.24, אלא ההפך הוא הנכון. נאמר כי המאשימה ערוכה לטיעונים לעונש וסבורה כי בשלב זה "ודאי לא ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן. המאשימה משאירה לשיקול דעת בית המשפט כמובן מבלי להתחייב לתסקיר ולהמלצותיו למרות שעמדת המאשימה למאסר בפועל". בהינתן כי בתסקיר מיום 4.2.24 צוין שהנאשם החל טיפול ביום 30.1.24, קרי כשבועיים לפני עריכת התסקיר - עמדת המאשימה היתה הוגנת ואף למעלה מכך. זאת ועוד, הדיון נדחה תוך שנקבע "מבלי להביע עמדה ולו ברמז לגבי תוצאות ההליך". בנתונים אלו, לא היה מקום להסתמכות כלשהי של הנאשם וממילא אם שיתוף הפעולה שלו נבע רק מהרצון להקל בעונשו - הדבר פועל לחובתו. לא זו אף זו, גם לו היתה המאשימה מבקשת לאמץ המלצות התסקיר, לא היה בכך כדי לכבול ידי בית המשפט.

מיום 10.7.2012 סוף דבר

12. לאחר שנתתי דעתי לצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, בהתאם לסעיפים 140 ו-140ז ל-חוק העונשין, בשים לב לחומרת המעשים ונסיבות ביצוע העבירות מחד, ומאיך לנסיבות האישיות של הנאשם, שנסקרו לעיל ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן - מצאתי למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם ואף להקל בעונש הפסילה בחריגה לקולה מהמתחם, כדי לאפשר לנאשם להמשיך לעבוד כמתקן אופנועים. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) 9 חודשי מאסר בפועל. המאסר ירוצה בעבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות. תחילת ביצוע עבודות השירות ביום 28.7.24.

הנאשם יבצע את עבודות השירות 5 ימים בשבוע, 8.5 שעות ביום.

ביום 28.7.24 בשעה 8:00 יתייצב הנאשם לצורך קליטה והצבה ב-יחידת ברקאי - עבודות שירות - שלוחת דרום - סמוך לכלא באר שבע. אוטובוסים להגעה: 189, 350, 247.

הנאשם מוזהר כי עליו:

- (1) לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו ובטלפון הנייד שלו.
- (2) לעמוד בתנאי הפיקוח, שכן כל הפרה או אי מילוי עבודות השירות על פי הנחיות המפקח, עלול להביא להפסקת ולהמרתן בריצוי יתרת המאסר בפועל.
- (3) במקום נערכות ביקורות, וכי אי עמידה בביקורת עלולה להביא להפסקת עבודות השירות ולהמרתן בריצוי יתרת המאסר בפועל.
- (4) מדובר בתנאי העסקה הקפדניים וכי כל חריגה ממכללים אלו עלולה להביא להפסקת עבודות השירות ולהמרתן בריצוי יתרת המאסר בפועל.

הממונה תדווח לבית המשפט על מועד תום ביצוען של עבודות השירות.

(ב) 3 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירת רכוש הקשורה ברכב מסוג עוון.

(ג) 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירת רכוש הקשורה ברכב מסוג פשע.

(ד) קנס בסך 2,000 ₪, או 30 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.8.24 וכל 28 בחודש שלאחריו.

אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי.

ה) פיצוי בסך 2,000 ₪ למתלונן, ע"ת/1 בכתב האישום.
הפיצוי ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 28.8.24 וכל 28 בחודש שלאחריו.
אם לא יבוצע תשלום במועדו - תעמוד כל יתרת הפיצוי לפירעון מיידי.
פרטי המתלונן ימסרו על ידי ב"כ המאשימה עד ליום 14.7.24.
תשומת לב המאשימה להוראות תקנה 31ב ל-תקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974.
ו) 3,000 ₪ התחייבות, למשך 3 שנים מהיום, שלא יעבור עבירות רכוש הקשורות ברכב.
על הנאשם להצהיר על ההתחייבות היום. לא יצהיר על ההתחייבות היום - יהיה על הנאשם לרצות 30 ימי מאסר בפועל לשם כפיה.
ז) 11 חודשי פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה על תנאי. התנאי הוא שבמשך 3 שנים מהיום לא יעבור עבירת רכוש תוך שימוש ברכב.
ח) הנאשם יעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך 12 חודשים מהיום (להלן: צו המבחן).
מובהר לנאשם כי אם לא יעמוד בצו במבחן - יוחזר עניינו לדין בבית המשפט ודינו ייגזר מחדש.
תשומת לב שירות המבחן להערת הממונה על עבודות השירות לגבי שילוב הנאשם בטיפול בשעות שלא יפגעו בשעות ביצוע עבודות השירות.
המזכירות מתבקשת להעביר עותק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.
ניתן צו כללי למוצגים: להשמיד, לחלט ולהשיב לבעלים, לפי שיקול דעת היחידה החוקרת.
זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 יום.
ניתן והודע היום, ב' תמוז תשפ"ד, 08 יולי 2024, במעמד הצדדים.